

وَكِتَابٌ

www.ketab.ir

• محسن صافی گلپایگانی •

- عنوان: قصیده کوثریه
- مؤلف: محسن صافی گلپایگانی
- ناشر: دلیل ما
- طراح و مدیر هنری: محمد اهزوز
- چاپ اول: بهار ۱۴۰۳
- شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- مک: پخش: ۰۲۵ - ۳۷۷۴ ۴۹۸۸
- تلف: ۰۹۳۵ ۱۶۴ ۴۹۸۸
- نشانی دفتر مرکزی: قم، بلوار معلم، مجتمع ناشران، طبقه B، واحد ۴۴

سراج

سرشناسه: صافی گلپایگانی، محسن، ۱۳۳۶ -
عنوان و نام پدیدآور: قصیده کوثریه / محسن صافی گلپایگانی.
مشخصات نشر: تهران: دلیل ما، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهري: ۱۲۸ ص.

وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: فارسی - عربی.
موضوع: شعر فارسی - قرن ۱۴

Persian poetry - 20th century

رده بندی کنگره: PIR ۸۱۳۱

رده بندی دیوبی: ۸۱/۶۲ فا

شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۹۶۷۶۱

• بسم الله الرحمن الرحيم •

الحمد لله حمدًا لا ينتهي لحده، وله الشكر شكرًا لا انقطاع لأمده على جميع نعمه ومنها قريحة الشعر
التي ينحها تعالى من يشاء من عباده، وصلى الله عليه وعلى آله الطيبين الطاهرين لاسيما بقية الله في
الارضين أرواحنا فداؤه.

لا يخفى أن القصيدة الكوثيرية التي سماها طبع العالم الملحمي الشيعي السيد رضا الهندي هي من أروع
الأشعار وأفصحها وأجملها وأحلاها في مدح مولانا أمير المؤمنين عليه السلام وتعود من الآثار الخالدة و
الباقية مدى الدهر ولا تندرس بمرور الأيام بل هو المحدث ما كررته يتضوّع. وقد ترجمها باللغة
الفارسية شعرًا جماعة من الشعراء منهم الأستاذ محسن الصافي الگلپایگانی حيث أنشأ قصيدة جيدة

على نمط الكوثرية بنفس الوزن والقافية، فأجاد وأحسن المتابعة. وكما أن كوثيرية الهندى جديرة بأن تكتب بالذهب وتعلق على ضريح مولانا أمير المؤمنين عليه السلام وتقراء في المحافل وتحفظ فكذلك كوثيرية الصافى التى نبعثت من صافى قريحته ورثا طبعه فله دره وعليه بره. من أجل ذلك عزمنا على طبع الكوثريتين معاً لاستفادة منها رواد الشعر العلوى أمثال ابن القلنسى سبحانه وتعالى أن يتقبل منا هذا الجهد المتواضع وأن يجعلنا مكفيين منصورين محفوظين بمحمد وعتر حلوات الله عليهما وأهلهما لا يسلينا ولا يلتهمون ومحبتهما وبغض أعدائهم آمين رب العالمين.

• نبذة من حياة السيد رضا الهندى

ولد في ٨ من ذي القعدة سنة ١٢٩٠ هجرى في النجف الأشرف، وينتهي نسبه إلى الإمام الهاشمى عليه السلام.

هاجر إلى سامراء مع أبيه وأخيه في الثامنة من عمره الشريف، وهناك صار حافظاً للقرآن الكريم في أسع زمان فعظمته وكرمه آية الله العظمى السيد الميرزا الشيرازى الكبير قدس سره الذي كان آنذاك في سامراء.

ثم رجع إلى النجف الأشرف سنة ١٣١١ هجرى ودرس الفقه والأصول وأخذ ينشئ الشعر وبرع في الأدب فصار من أبرز شعراء العراق خلال نصف قرن وعد من عواصم الشعر والأدب.

لبي شاعرنا دعوة ربِّه في يوم الخميس ٢٢ جمادى الأولى سنة ١٣٦٢ هجرى وبعد تشيع مهيب لجثمانه الشريف دفن في مقبرة والده في سوق الحوش بالنجف الأشرف رحمه الله تعالى.

• نبذة من حياة شاعرنا الصافي

ولد عام ١٣٣٦ هجري شمسي في قم المقدسة. والده آية الله العظمى الشيخ لطف الله الصافي الگلپایگانی قدس سرہ الشريف و والدته بنت آية الله العظمى السيد محمد رضا الگلپایگانی رض. درس التعليمات الابتدائية و الثانوية في قم المقدسة قم دراسته الجامعية في مجال الحبیلوجیا، وبعد الفراغ منه رجع إلى قم مشغلاً بتحصیل العلم و کسب الحکمت. و رغم عدم كون الأدب مجاله العلمي أقبل إلى ساحة الشعر والأدب سيما ما يمت بصلة إلى أهل البيت ع مدحًا و رثاء و بيانًا لفضائلهم و مناقبهم و مثالب أعدائهم. و له أشعار أخلاقية و حكمية رائعة أيضًا. قد صُبِّعَت من أشعاره كتب «همه هست آرزویم» و «نگاه تو» و «ترجیع بند فاطمی» و «همایش حج».

• بسم الله الرحمن الرحيم •

بادرود بی پایان به یزدان سبحان و سپاس بی کران بر همه نعمت‌هایش، از جمله قریحه شعر که به هر
که بخواهد عظامی کند و با سلام و صلوات بر پیغمبر برگزیده‌اش حضرت محمد مصطفی ﷺ و خاندان
مطهر ایشان به ویژه حضرت تقيه الله ارواحنا فداه پوشیده نیست که قصیده‌ی مبارکه‌ی کوثریه که طبع
بلند عالم حماسی شیعی مرحوم سید رضا‌هندی آن را آفریده است از زیباترین و فصیح‌ترین و فاخرترین
و شیرین‌ترین اشعار در مدح مولایمان امیر المؤمنین علیه السلام است و از آثار جاودانه تاریخ شمرده می‌شود و با
گذشت ایام کهنه نمی‌گردد، بلکه همچون مشک این همچه تکرار کنی بوی خوش می‌پراکند برخی از
شعرای فارسی زبان آن را به شعر فارسی برگردانده‌اند.
یکی از آن شعر استاد آقای محسن صافی است که توانسته است پا به پای مرحوم سید و با همان وزن

و قافیه، کوثریه زیبایی به فارسی بیافریند و همان طور که شایسته است کوثریه هندی با طلانوشه شود و
بر ضریح مولایمان امیرالمؤمنین علیهم السلام نصب گردد، کوثریه صافی هم که از قریحه سرشار و طبع روان این
شاعر معاصر تراویش نموده همین شایستگی را دارد. از این رو تصمیم گرفتیم این دو کوثریه را به زیور طبع

بیاراییم تا دوستداران شعر علوی از آن استفاده نکند.
از خدای متعال خواستاریم که این اندک تلاش ما را بسیار دو ما را به حق پیامبر و امیرالمؤمنین و آل آن
دو - صلوات الله عليهم - در پناه خود قرار دهد و ما را یاری نمایید و ولایت و محبت و کینه دشمنانشان
را از ماسلب نکند.

▪ کوتاهی از زندگی مرحوم سید رضا هندی

تولد ایشان در ۸ ذی القعده ۱۲۹۰ هجری قمری در نجف اشرف و خاندان محترم شاعر از سادات نقوی

می باشد. در هشت سالگی همراه پدر و دو برادرش عازم سامرا شد. در آن جا به سرعت قرآن را آموخت و مورد تشویق مرحوم آیت‌الله العظمی میرزا شیرازی که در آن سال‌ها در سامرا بودند قرار گرفت.

در سال ۱۳۱۱ هجری قمری پس از بازگشت به نجف اشرف به تحصیل فقه و اصول و سروden شعر پرداخت. در ادبیات عرب خوش درخشید و در طول نیم قرن توانست در صفت شعرای نامدار عراق درآید که از او به عنوان سرمایه‌ی شعر و ادب علامه می‌کنند.

شاعر فقید در روز پنجم شنبه ۲۲ جمادی‌الثانی ۱۳۶۲ هجری قمری دعوت حق رالبیک گفت و با تشییع باشکوه پیکر پاکش او را در مقبره‌ی پدری اش در محله‌ی حاشیه نجف به خاک سپردند.

محسن صافی در سال ۱۳۳۶ هجری شمسی در شهر مقدس فردیده به جهان گشود. پدر والامقامش مرحوم حضرت آیت‌الله العظمی حاج شیخ لطف‌الله صافی گلپایگانی است و والده‌ی گرامیش دختر مرحوم

حضرت آیت‌الله العظمی حاج سید محمد رضا گلپایگانی می‌باشد.

دوران تحصیل ابتدایی و متوسطه را در قم گذرانید و پس از سپری نمودن تحصیلات دانشگاهی (زمین شناسی) به قم مراجعت نموده و مشغول به تحصیل و کسب کمالات گردید. اگرچه تحصیلات دانشگاهی ایشان در رشته ادبیات نبوده ولیکن به دلیل علاقه‌مندی فراوان به شعر و ادب در آن وادی قدم گذارد و در زمرةی بهترین شاعرانی که اشعار نغز و دلنشیں می‌سازند را می‌شمارد. بیشتر در مدح و منقبت و مراثی پیامبر ﷺ و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام می‌باشد، اگرچه نسخه‌های اخلاقی و آموزنده‌ی او نیز شیوا و جذاب است.

کتاب‌های اشعار «همه هست آرزویم»، «نگاه تو»، «ترجیع بند فاطمی» و «همایش حج» از آثار چاپ شده‌ی ایشان می‌باشد.

• بسم الله الرحمن الرحيم •

حينما قرأت لأول مرة القصيدة الكوثرية مع ترجمتي لها المنظومة بالفارسية لسيدي الوالد المعلم
المرحوم آية الله العظمى الصافي الگلپایگانی -أفاض الله شأیب رحمته على تربته الطاهرة- ظهر
الفرح والبهجة والسرور في وجهه المبارك وصار مشعوفاً جذلان كأنه يمشي في روضة خضرة عطرة، ثم
أقبل عليه وقال ما تبغى أفضلي هاهن فأشكر الله على ما صنعت ونعم ما صنعت وأرجو أن يبقى
هذا الأثر ببقاء الدهر ثم قال: لقد سرني وعجبني شعرك. أنشأ السيد رضا الهندي قصيده وأجاد
وأنشأت وأجدت في ترجمتها بالفارسية بالشعر فهنيئنا لك وإنني أشهد الله تعالى أن ما واجهني به
سيدي الوالد -رحمه الله- من القول الطيب والمعاملة الجميلة والتشويق والترغيب كان أفضل صلة

إِذَا هَذَا الشِّعْرُ. وَبَعْدَ مَا قَرَأْتُ لَهُ كَنْتُ أَشَاهِدُ أَنَّهُ إِذَا أَنْشَدَ شِعْرِي هَذَا بِمُحْضِهِ ثَانِيًّا وَثَالِثًا كَانْ يَقْبِلُ
عَلَيْهِ وَيُسْمِعُهُ بِدِقَّةٍ وَإِعْجَابٍ وَكَأْنَما يَسْمَعُهُ لَأَوْلَى مَرَّةٍ وَكَانْ يَنْظَرُ إِلَيْيَ نَظَرَةٍ أَبْ رَحِيمٍ وَتَجْرِي دَمْوعُهُ
شَوْقًا أَحْيَانًا وَيَدْعُونِي بِالْتَّسْدِيدِ وَالسُّعَادَةِ وَلَنِي أَبَاهِي وَأَفْتَخِرُ فِي نَفْسِي وَأَحْسَنُ بِالسُّرُورِ وَالْوَجْدِ
وَالْأَنْبَاطِ وَكَانَ وَالدِّي - رَحْمَهُ اللَّهُ - صَاحِبُ دَائِرَةِ قُوَّةٍ حَفِظَ لِلْكَثِيرِ مِنَ الْأَشْعَارِ الْعَرَبِيَّةِ وَالْفَارَسِيَّةِ
وَغَيْرُ ذَلِكِ. وَلَذَا كُنْتُ أَحْبَبُ أَنْ أَحْفَظَ اَصْلَ الْقُصْيَدَةِ وَاقْرَأَهَا لَهُ عَنْ ظَهَرِ الْقَلْبِ حَتَّى أَرِيَ الشَّعْفَ
وَالْفَرْحَ فِي مُحْيَاهِ الْمَبَارِكِ وَلَكِنْ مَعَ الْأَسْفِ لَمْ يَتِيسِرْ لِي حَتَّى قَضَى فَسْلَامَهُ عَلَيْهِ يَوْمَ وَلَدٍ وَيَوْمَ اِرْتَحَلَ
وَيَوْمَ يَبْعَثُ حَيَاً.

محسن الصافي الگلپایگانی